

NY MUSIK

i samarbete med
Wärenstams

What is the word

– Lipparella möter Beckett

Samuel Beckett: *Quad* (1980) Regi: Karl Dunér

Christer Lindwall: *What is the word* (2018–19)

Lisa Streich: *Fikonträdet* (2015–16)

Ensemble Lipparella

Louise Agnani – viola da gamba, Mikael Bellini – kontratenor

Kerstin Frödin – blockflöjter, Anna Lindal – violin

Peter Söderberg – teorb

Måndagen den 11 november 2019, kl. 19.00

Wärenstams, Borås

Samuel Beckett (1906–89): *Quad* (1980)

Quad utgör ett undantag i Samuel Becketts produktion; texten, som är central i de flesta övriga scenverk, är här helt frånvarande. Verkets undertitel i den första tryckta utgåvan – ”ett stycke för fyra aktörer, ljus och slagverk” – klargör att Beckett här i stället valt att fokusera på andra parametrar för detta i grunden koreografiska verk. *Quad* är också ett av de stycken som skapades för ett specifikt medium; det skrevs 1980 för en tysk TV-produktion och var enligt Beckett aldrig avsett att framföras på scen.

I *Quad* rör sig fyra aktörer över en kvadratisk spelplats, omväxlande längs sidorna och genom diagonalen. Samma strikta rörelsemönster upprepas av samtliga, men med en tidlig förskjutning. Genom denna kanonstruktur får verket en viss musikalisk koppling. Beckett har också tillämpat en permutationsteknik, där alla möjligheter att förflytta sig mellan kvadratens fyra hörn uttöms, först av en ensam aktör och sedan successivt av alla fyra, som därefter en efter en försvinner ut ur den avgränsade spelplanen.

I den ursprungliga produktionen för TV, iscensatt av Beckett själv, framfördes två varianter av *Quad* efter varandra, en snabb med slagverksklanger – Beckett föreskriver att bara ett instrument ska beledsaga varje aktör – och en långsam utan musik. I denna föreställning framförs en version som ligger någonstans mellan de båda ursprungliga, och utan något musikaliskt inslag.

Peter Söderberg

Christer Lindwall (f. 1950): *what is the word* (2018–19)

”What is the word” blev Samuel Becketts sista publicerade text (1989) och tillägnades den amerikanske regissören och dramatikern Joseph Chaikin (1935–2003). Chaikin led av partiell afasi efter en tredje hjärtoperation.

”What is the word” kan kanske uppfattas inte bara som en poesi om ordlöshet (afasi), som en patologins kartografi över ett försvunnet språk och dess betecknande av ”det verkliga”, som en poetisk topologi över det översinnliga (det tänkta). Eller som en språkets förmåga (oförmåga) att producera subjekts- och objektsformer oberoende av varandra.

Sådana tolkningar öppnar för en klangkropp vars existens inte längre är avhängig

orsak och verkan. Text och klangstrukturer behöver inte etablera ett enhetligt ”alfabet”.

Hemkommen efter en repetition med ensemblen, bläddrar jag i partituret och funderar över misstag och ottyligheter i denna komposition, och upptäcker att det saknas ett formellt slutstreck.

Kanske ett kvardröjande vid Becketts ironiska axelryckning, i det avslutande utlämnandet av det tankestreck som annars följer på alla tidigare textrader.

Christer Lindwall

Lisa Streich (f. 1985): *Fikonträdet* (2015–16)

Ibland läser vi en bok, hör musik, ser en tavla – vi tar emot ett konstverk och upplever något alldeles speciellt, något eget, något som nästan inte kan fångas i ord, något som flyter i tiden, något icke-konkret, och tankar dyker upp som är helt anorlunda än de som konstverkets skapare ursprungligen hade. För mig betyder det att konstverket får ett eget liv oberoende av konstnären. Ett konstverk kan bli monstuöst, betydelselöst eller meningsfullt.

När jag läste dikten ”Alfabet” av Inger Christensen, dikten som fyller en hel bok, öppnade sig för mig vid ordet FIKONTRÄDET en dimension kring Jerusalem (fikonträdet nämns ibland som synonym för Jerusalem). Och det öppnades en dörr från en helt annan kontext som för mig skapade en särskild personlig skönhet. Hade Inger Christensen avsett detta? Då hade vi kanske varit varandra närmre än så många göra och make någonsin kommer. Eller är konstverket så öppet att det kan ingå just en sådan förbindelse utan att den för den skull behöver ha varit avsedd?

Konst har den underbara egenskapen att den inte för ett ögonblick lämnar mottagaren ensam. De ögonblick då vi verkligen möter konsten inträffar kanske sällan, men det är de som öppnar de oförutsebara dörrarna, dörrar som kan leda till framtiden, plantera en idé i en annan människa, en idé som kanske inte har någonting att göra med den ursprungliga idén – kanske. Jag tänker att konstverket blir komplett först med mottagaren, som ju har möjligheten att föra konstverket vidare, i oanade riktningar, tider och framtida historia – kanske. Detta stycke är ett tack och en tanke till dessa ögonblick.

Lisa Streich